

ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಊರುಗೋಲು

ಶಿಲೋಕ್ ಮುಕ್ತಾಟ

‘ಸುರಕ್ಷಿತ ವಾತಾವರಣ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಮೀಸಲು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಆದರೆ, ಮೀಸಲಾತಿ ತಳಮಟ್ಟದಿಂದ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದು ಉಪಚಾರದ ಮಾತು ಆಗಬಾರದು. ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರೆ ಅದು ತಳಮೂಲದಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗಬೇಕು’ ಎನ್ನುವುದು ಶಿಲೋಕ್ ಮುಕ್ತಾಟ ಅವರ ನಿಲುವು. ಶಿಲೋಕ್, ಕವಿ, ರಂಗಕರ್ಮಿ.

ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಅನುಕೂಲ ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಶಿಲೋಕ್ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಶ್ರಮದ ಮೂಲಕವೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಡೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ. ಲೈಂಗಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಲ್ಲೂ, ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವ ಅರಿವು ಅವರಿಗಿದೆ.

‘ಲೈಂಗಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಲ್ಲಿ ಕೆಳಜಾತಿ, ಆದಿವಾಸಿ, ಬಡವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಲ್ಲೇ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು. ಆಗ ಮೀಸಲಾತಿ ಎನ್ನುವುದು ತಳಸಮುದಾಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಪಯತ್ನ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಎಡೆ ಇಟ್ಟಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ನೆಪ ಮಾತ್ರದ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಯಾಗುತ್ತದೆ’ ಎಂದು ಶಿಲೋಕ್ ರೂಪಕದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.

‘ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ತಮಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ತೊಂದರೆಗಳೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿ-ನಗರ ಎನ್ನದೆ, ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಸಾವಿಗೆ ಶರಣಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರು ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯ’ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಅನುಭವದ ಮಾತು.

ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಅಥವಾ ಮೀಸಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಶಿಲೋಕ್ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲೈಂಗಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುವುದು? ಅದು ಊಹಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಏಕೆಂದರೆ, ‘ಅವರು ಯಾರು’ ಎಂದೇ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಯಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿಲೋಕ್ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ. ಅದರ ಅಗತ್ಯವೂ ಅವರಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಗುರುತಿನ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಚಹರೆಯನ್ನು

ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಆದರ್ಶ, ಕನಸು, ಬಯಕೆ ಇರುವ ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ‘ಜೆಂಡರ್ ಬಾಕ್ಸ್’ ನಲ್ಲಿ ಕೂರುವ ಬಯಕೆಯಿಲ್ಲ.

ಶಿಲೋಕ್ ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಜೆಂಡರ್ ಐಡೆಂಟಿಟಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಎಳೆಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ‘ಮಹಿಳೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆದವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ. ಪರಿವರ್ತಿತ ಪುರುಷರ ನೋವು ನಲಿವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಕಡಿಮೆ. ನಮ್ಮ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತಹ ಅನೇಕರು ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ, ಅವರು ಗೊತ್ತೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಬದುಕು ಇನ್ನೂ ಅಸಹನೀಯ ಆಗುವ ಅಪಾಯ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ’.

‘ಮೀಸಲಾತಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಲದು. ಐಡಿಯಾಲಜಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವುದಿಲ್ಲ, ಲೈಂಗಿಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲ್ಲ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಬೇಕು, ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಸಂಕಲ್ಪ ಮೂಡಿಸಬೇಕು’ ಎನ್ನುವ ಶಿಲೋಕ್, ಸಾಕಷ್ಟು ಮಂದಿ ಏನಲ್ಲ ಅಡಚಣೆಗಳ ನಡುವೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾರೆ. ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ ಅಥವಾ ಸೆಕ್ಸ್ ವರ್ಕರ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸೀಮಿತ ವಲಯದಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಮೀಸಲಾತಿ ನೆರವಾದೀತು. ಅವರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಲೆ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ನೈಜ ಸ್ಥಿತಿ ಗೊತ್ತಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬೆರೆತು ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬದುಕಿದಾಗಲೇ ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂದು ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಸ್ಪರ ಗೌರವಿಸುವುದನ್ನು ಮೊದಲು ಕಲಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವುದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ದ್ವಿಪ ಮೂಡಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಒಳನೋಟ ಅವರದು.

ಕೋವಿಡ್ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಲೋಕ್, ಅಮ್ಮ-ಅಪ್ಪನ ಜೊತೆ ಊರಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಪರಿಚಿತರು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉತ್ತಮ ವರಮಾನದ ಉದ್ಯೋಗ ಇದೆ. ತನಗೆ ದೊರೆಯುವ ಗೌರವ ನೋಡಿದಾಗ, ‘ಹಣ ಇದ್ದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಅದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ದುರಂತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಾವಿದ್ದೇವೆ. ಗೌರವಕ್ಕಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು

‘ಲೈಂಗಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ’ ಎಂದರೆ ಏನು?

ಹುಟ್ಟಿನ ಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಗುರುತಿಸುವ ಹೆಣ್ಣು ಅಥವಾ ಗಂಡು ಎಂಬ ಲಿಂಗ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು. ಅಂದರೆ, ಗಂಡೆಂಬ ದೇಹ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ತುಮುಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು. ಹೆಣ್ಣೆಂಬ ದೇಹ ಪುರುಷ ಆಗಬಯಸುವ ‘ಲಿಂಗತ್ವ’ ಬಯಕೆ ಹೊಂದಿರುವುದು. ಅದನ್ನು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಮ್ಯಾನ್ (ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ) ಅಥವಾ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವುಮನ್ (ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ರೂಪಾಂತರ) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಿನ್ನರ್, ಹಿಜ್ರಾ, ಜೋಗಿಪ್ಪ - ಇವರೂ ಈ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಗವಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು 2019ರ ‘ಲೈಂಗಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕಾಯ್ದೆ’ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಯ್ದೆ ಅವರಿಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೇ. 1 ಮೀಸಲಾತಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.